

Odešla legenda

Petr Sak

Zpráva o úmrtí PhDr. Mirka Polreicha mne zastihla v přestávce mezi přednáškami a hluboce mne zasáhla. Podle věku úmrtí svého otce Mirek sliboval, že “tady bude do sta let“ a byl k tomu důvod. Stále měl co říci a jeho pohled byl originální, jedinečný, s úzkostnou snahou přibližovat se k pravdě. Po tom, co odešel Jan Petránek byl snad již posledním hlasem mimořádné generace, který nekompromisně nastavoval zrcadlo společenskému dění.

Tak jako byl Mirek mimořádnou osobností, tak mimořádný a neuvěřitelný byl jeho život. Fiktivní James Bond byl proti reálnému Mirku Polreichovi trapná postava pěšáka. V začátcích našeho přátelství, kdy po jednom semináři jsme si zašli na Maltézském náměstí na skleničku vína mi vyprávěl, jak v šedesátých letech kdy Československo již nebylo bráno jako pouhý vazal Sovětského svazu se stal mediátorem jednání mezi KGB a CIA o ukončení války ve Vietnamu. Exkluzivní vztah ke zpravodajským službám obou supervelmocí byla neviditelná, ale podstatná charakteristika Mirka, která stála za řadou dalších neuvěřitelných kapitol jeho života. Při návštěvě sovětského premiéra Alexeje Kosygina na Valném shromáždění OSN osciloval mezi KGB a CIA a vždy poněkud upravil předávané poselství až se podařilo přivést amerického presidenta L.B. Johnsona a premiéra A.Kosygina do městečka Glassboro k jednání, které bylo natolik přelomové, že se mluví o duchu Glassboro v souvislosti s počátkem ukončování studené války a nástupu politiky uvolňování. U skleničky vína jsem si uvědomoval, že to jsou věci, které jsou zcela zásadní a pro mne neznámé a začal jsem Mirka přesvědčovat, že musí napsat knihu, kde budou tyto události zaznamenány. Zcela brutálně jsem mu říkal, že není nesmrtelný a musí se okamžitě pustit do psaní. Podařilo se mi ho přesvědčit a po tom, co byla kniha napsaná, vyvstal další problém. Dokud kniha nebyla, kde, kdo sliboval, že ji vydá a když byla na stole, všichni se báli. Podařilo se mi najít statečného nakladatele Juru Himala a kniha „Utajená zákulisí“ vyšla v nakladatelství Petrklíč. Měla velký ohlas a náklad byl rychle rozebrán. V současnosti je k dispozici v elektronické podobě. Nezůstalo u ní a následovali „Špioni v diplomacii“. Vím, že v současnosti měl pro nakladatele připravenou další knihu. Po tom, co UJAK otevřel obor bezpečnostní studia přilákal jsem Mirka Polreich k přednášení. Občas se ho studenti při přednášce ptali, zda se nebojí, že ho zabijí.

Mirek nebyl dogmatik, ale byl nekompromisní v otázce pravdy. BIS ho neměla ráda, protože zcela nemilosrdně odkryl její špinavou hru, když za vedení Stanislava Devátého vydala prohlášení během prezidentské kampaně, že Bill Clinton je ruský agent.

Pravda a moc jsou neslučitelné a proto ať se moc prosazuje prostřednictvím Vasilu Bilaka či Alexandra Vondry a Václava Havla vždy se nakonec zákonitě dostane do konfliktu s člověkem jako je Mirek Polreich. Po tom, co napsal pro vystoupení v Radě bezpečnosti OSN odsouzení sovětské okupace a zadržení telegramu prezidenta republiky L.Svobody žádající zdržet se odsouzení, skončila jeho profesní kariéra a několik let byl dokonce bez jakéhokoliv zaměstnání. Po jeho angažmá v bývalé Jugoslavii v pozici velvyslance ČR u OBSE skončila opět jeho profesní kariéra. Zákonitosti se naplňují.

Mirek Polreich vždy zdůrazňoval své přátelství k USA, které však nechápal jako patolízalství a slouhovství a proto byl schopen být ke svému příteli USA kritický. Jako velkou chybu vnímal kampaň proti Rusku a obnovení studené války. Navzdory tomu, nebo právě díky tomu, měl v USA spoustu přátel. Dopis jeho přítele, osobnosti americké politiky a politologie Zbigniewa Brzezinského je i na obale jeho knihy.

Příležitostí k hlubšímu poznání M.P. je hloubkový rozhovor v publikaci „Sociologie stáří a seniorů“. K překonání mýtu o tvůrčí impotenci seniorů jsme provedli hloubkové rozhovory s umělcem Iljou Hurníkem, vědkyní prof.Jarmilou Skalkovou a člověkem praxe PhDr. Miroslavem Polreichem. Rozhovor vedla jeho vnučka volbou Filipa Pavrovská.

Mirek nebyl jen výjimečný profesionál, ale i člověk. Pocházel z majetkově chudých, ale o to mravně bohatších poměrů. Český národ je bohatý plebejci původem, ale bohatý ry duchem. Připomeňme v tomto podobnost s T.G.Masarykem. Kdo ho znal, oceňoval jeho pracovitost, skromnost, silný charakter a potlačené ego. Nikdy neměl potřebu zdůrazňovat svůj význam, výjimečnost či dokonce nadřazenost. Byl soustředěn na téma, na problém a ostatní šlo stranou. Vždy byl připraven přednáškou, článkem či v diskusi se podělit o své zkušenosti a znalosti. Když můj zet' chtěl na Slovensku za Bratislavou uspořádat neformální besedu se zasvěcenými čtenáři Mirka, ten neváhal a dvacet lidí mu stálo za cestu přes Malé Karpaty. Jeho laskavost a lidskost byla obsažena v každém jeho chování. Mé dceři se po tragické zprávě vybavilo jak při oné spanilé jízdě na Slovensko se jí nabízel v kuchyni, že jí rozšťouchá brambory.

V kondici nebyl pouze intelektuálně jak dokládají jeho články a knihy, ale i fyzicky. Pravidelně mne navštěvoval na chalupě, kde jsme tradičně koncem června slavili jeho narozeniny, ale i dále během léta. Při poslední návštěvě nejen opékal buřty, ale ve svých 87 letech přeplaval tři sta metrový rybník.

Vděčím mu nejen za úžasné intelektuální zážitky, kdy jsme mnoho hodin diskutovali a často se i přeli, ale i za seznámení s vynikající českou spisovatelkou Romanou Křenkovou, když ji přivedl na křest mé knihy „Člověk a vzdělání v informační společnosti“. I zde

můžeme najít otisk jeho osobnosti. Mladá dívka, disidentka s marnou snahou se zaměstnat a s manželem - vězněm za šíření charty, „náhodou“ oslovila neznámého MP, který jí přijal jako písáčku, časem téměř zázračně prolomil její blokaci vysokoškolského vzdělání a stal se snad více než jejím otcem.

V době, kdy kritériem úspěšného života je majetek, mým největším životním bohatstvím jsou lidé, kteří prošli větší či menší kus života společně se mnou. Mirek Polreich patří k tomuto bohatství mého života. Mirku děkuji.